

KONSOLIDERAD VERSION

AV

STADGAN FÖR EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

Detta är den konsoliderade versionen av protokoll (nr 3) om stadgan för Europeiska unionens domstol, som är bilagt fördragen, i dess lydelse enligt artikel 9 i akt om villkoren för Republiken Kroatians anslutning och om anpassning av fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (EUT L 112 av den 24 april 2012, s. 21) samt enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 741/2012 av den 11 augusti 2012 (EUT L 228 av den 23 augusti 2012, s. 1), Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 2015/2422 av den 16 december 2015 (EUT L 341 av den 24 december 2015, s. 14), Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2016/1192 av den 6 juli 2016 om överföring till Europeiska unionens tribunal av behörigheten att i första instans avgöra tvister mellan Europeiska unionen och dess anställda (EUT L 200 av den 26 juli 2016, s. 137), Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2019/629 av den 17 april 2019 (EUT L 111 av den 25 april 2019, s. 1) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2019 av den 11 april 2024 (EUT L av den 12 augusti 2024, <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2019/oj>).

Texten har tillkommit för dokumentationsändamål och EU-domstolen ansvarar inte för dess innehåll.

PROTOKOLL (nr 3)
OM STADGAN FÖR EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL¹

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR fastställa den stadga för Europeiska unionens domstol som avses i artikel 281 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Artikel 1

Europeiska unionens domstol ska bildas och fullgöra sina uppgifter i enlighet med bestämmelserna i fördragen, fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget) och denna stadga.

AVDELNING I
DOMARE OCH GENERALADVOKATER

Artikel 2

Varje domare ska, innan han tillträder sitt ämbete, inför domstolen vid offentligt sammanträde avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

Artikel 3

Domarna ska åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden. De ska åtnjuta immunitet vad avser åtgärder, inbegripet muntliga och skriftliga uttalanden, som de vidtagit i sin tjänsteutövning, även sedan deras uppdrag har upphört.

Domstolen får, efter beslut i plenum, häva immuniteten. Om beslutet gäller en ledamot av tribunalen eller en specialdomstol, ska domstolen fatta beslut efter att ha hört den berörda domstolen.

När immuniteten har hävts och straffrättsliga förfaranden vidtas mot en domare, ska denne ställas inför rätta i någon av medlemsstaterna endast vid den domstol som är behörig att döma ledamöterna av de högsta nationella domstolarna.

Artiklarna 11–14 och artikel 17 i protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier ska vara tillämpliga på Europeiska unionens domstols domare, generaladvokater, justitiesekreterare och biträdande referenter, utan att det påverkar tillämpningen av de bestämmelser om immunitet mot rättsliga förfaranden för domare som framgår av föregående stycken.

¹ I dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 741/2012 av den 11 augusti 2012 (EUT L 228 av den 23 augusti 2012, s. 1).

Artikel 4

Domarna får inte inneha något politiskt eller administrativt ämbete.

De får inte utöva någon avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet om inte rådet med enkel majoritet undantagsvis medger avvikelse härifrån.

De ska vid sitt tillträde avge en högtidlig försäkran att såväl under som efter sin ämbets tid respektera de förpliktelser som följer av ämbetet, särskilt skyldigheten att iaktta redbarhet och visa omdöme vid mottagande av vissa uppdrag eller förmåner efter ämbets tiden.

I tveksamma fall ska domstolen fatta beslut. Om beslutet gäller en ledamot av tribunalen eller en specialdomstol, ska domstolen fatta beslut efter att ha hört den berörda domstolen.

Artikel 5

En domares ämbete ska, fränsett vid normala ny tillsättningar och vid dödsfall, upphöra genom att domaren avgår.

När en domare avgår, ska hans avgångsskrivelse ställas till domstolens ordförande för vidare befordran till rådets ordförande. När så skett, blir platsen vakant.

Utom i de fall som avses i artikel 6 ska domaren kvarstå i ämbetet till dess hans efterträdare har tillträtt.

Artikel 6

En domare får endast skiljas från sitt ämbete eller berövas rätten till pension eller andra förmåner, om han enligt domarnas och generaladvokaternas enhälliga bedömning inte längre uppfyller de förutsättningar som krävs eller fullgör de skyldigheter som följer av ämbetet. Den berörde domaren får inte delta i överläggningen. Om den berörde domaren är ledamot av tribunalen eller en specialdomstol, ska domstolen fatta beslut efter att ha hört den berörda domstolen.

Domstolens justitiesekreterare ska underrätta Europaparlamentets och kommissionens ordförande om domstolens beslut samt anmäla detta för rådets ordförande.

Om beslutet innebär att en domare skiljs från sitt ämbete, ska sistnämnda anmälan medföra att platsen blir vakant.

Artikel 7

En domare som ska ersätta en ledamot av domstolen vars ämbets tid inte har gått ut, ska utses för återstoden av företrädarens mandattid.

Artikel 8

Bestämmelserna i artiklarna 2–7 ska tillämpas på generaladvokaterna.

AVDELNING II

DOMSTOLENS ORGANISATION

Artikel 9

Den nytillsättning av en del av domartjänsterna som ska äga rum vart tredje år ska avse hälften av antalet domare. Om antalet domare är ett ojämnt antal ska det antal domartjänster som ska nytillsättas vara omväxlande det antal som är närmast över hälften av antalet domare och det antal som är närmast under hälften.

Första stycket ska även gälla vid den nytillsättning av en del av tjänsterna som generaladvokat som ska äga rum vart tredje år.

Artikel 9a

Domarna ska bland sig välja domstolens ordförande och vice ordförande för en tid av tre år. Ordföranden och vice ordföranden kan återväljas.

Vice ordföranden ska biträda domstolens ordförande i enlighet med rättegångsreglerna. Vice ordföranden ska tjänstgöra i ordförandens ställe om ordföranden är förhindrad att tjänstgöra eller om uppdraget som ordförande är vakant.

Artikel 10

Justitiesekreteraren ska inför domstolen avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

Artikel 11

Domstolen ska utse en ersättare för justitiesekreteraren i händelse av förhinder för denne.

Artikel 12

Till domstolen ska knytas tjänstemän och andra anställda så att den kan fungera. De ska ansvara inför justitiesekreteraren under ordförandens överinseende.

Artikel 13

Europaparlamentet och rådet får på begäran av domstolen och i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta att biträdande referenter ska utses samt fastställa instruktioner för dem. De biträdande referenterna får inkallas i enlighet med rättegångsreglernas bestämmelser för att delta i den förberedande handläggningen av mål som anhängiggjorts vid domstolen samt för att samarbeta med den domare som är referent.

Biträdande referenter ska utses bland personer vilkas oavhängighet inte kan ifrågasättas och som har de juridiska kvalifikationer som behövs; de ska utses av rådet med enkel majoritet. De ska inför domstolen avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant

utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

Artikel 14

Domarna, generaladvokaterna och justitiesekreteraren är skyldiga att vara bosatta där domstolen har sitt säte.

Artikel 15

Domstolen ska tjänstgöra permanent. Den ska fastställa semesterperioder med vederbörlig hänsyn till verksamhetens krav.

Artikel 16

Domstolen ska inom sig upprätta avdelningar med tre och fem domare. Domarna ska bland sig välja avdelningarnas ordförande. Ordförandena på avdelningar med fem domare ska väljas för en tid av tre år. De kan återväljas en gång.

Stora avdelningen ska ha femton domare. Ordförandeskapet för avdelningen ska innehas av domstolens ordförande. Domstolens vice ordförande och, i enlighet med rättegångsreglerna, tre av ordförandena på avdelningar med fem domare samt andra domare ska också ingå i stora avdelningen.

Domstolen ska sammanträda i stor avdelning när en medlemsstat eller en unionsinstitution som är part i målet begär det.

Domstolen ska sammanträda i plenum när ett mål överlämnas för prövning i enlighet med artikel 228.2, 245.2, 247 eller 286.6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Domstolen kan dessutom, efter att ha hört generaladvokaten, besluta att hänskjuta ett mål till sammanträde i plenum när den bedömer att ett mål har särskilt stor betydelse.

Artikel 17

Domstolens beslut ska vara giltiga endast om ett ojämnt antal domare är närvarande.

Om en avdelning består av tre eller fem domare, är avdelningens beslut giltiga endast om tre domare är närvarande.

Stora avdelningens beslut är giltiga endast om elva domare är närvarande.

Vid sammanträde i plenum är domstolens beslut giltiga endast om 17 domare är närvarande.

Vid förhinder för en domare på en avdelning får en domare på en annan avdelning tillkallas i enlighet med rättegångsreglerna.

Artikel 18

En domare eller en generaladvokat får inte delta i behandlingen av ett mål i vilket han tidigare uppträtt som parts ombud, rådgivare eller advokat eller i vilket han som medlem av en domstol, en undersökningskommission eller i annan egenskap haft i uppgift att uttala sig.

Om en domare eller en generaladvokat av särskilda skäl inte anser att han bör delta i avgörandet eller handläggningen av ett visst mål, ska han underrätta ordföranden om detta. Om ordföranden anser att en domare eller en generaladvokat av särskilda skäl inte bör delta eller framlägga förslag i ett visst mål, ska han underrätta vederbörande om detta.

Vid svårighet att tillämpa denna artikel ska domstolen besluta i saken.

En part får inte åberopa en domares nationalitet eller att en domare av hans egen nationalitet inte tillhör domstolen eller en av dess avdelningar som skäl för att begära ändring i domstolens eller avdelningens sammansättning.

AVDELNING III

FÖRFARANDE VID DOMSTOLEN

Artikel 19

Medlemsstaterna och unionens institutioner ska vid domstolen företräddas av ett ombud som utses för varje mål; ombudet får biträdas av en rådgivare eller av en advokat.

De andra stater än medlemsstaterna som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt Eftas övervakningsmyndighet enligt det avtalet ska företräddas på samma sätt.

Övriga parter ska företräddas av en advokat.

Endast en advokat som är behörig att uppträda inför domstol i någon av medlemsstaterna eller i en annan stat som är part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får företräda eller biträda en part vid domstolen.

Ombud, rådgivare och advokater som uppträder inför domstolen ska på de villkor som ska anges i rättegångsreglerna ha de rättigheter och den immunitet som behövs för att de oavhängigt ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Domstolen ska i enlighet med rättegångsreglerna gentemot de rådgivare och advokater som uppträder inför domstolen ha de befogenheter som domstolar normalt har.

Universitetslärare som är medborgare i medlemsstater vilkas lagstiftning ger dem rätt att företräda part inför domstol ska vid domstolen ha samma rättigheter som enligt denna artikel tillkommer advokater.

Artikel 20

Förfarandet vid domstolen ska bestå av en skriftlig och en muntlig del.

Det skriftliga förfarandet ska innebära att parterna och de unionsinstitutioner vilkas beslut är föremål för tvist delges ansökningar, inlagor, svaromål samt förklaringar och eventuella bemötanden samt alla handlingar och dokument som åberopas eller bestyrkta kopior av dessa.

Delgivningen ska ombesörjas av justitiesekreteraren i den ordning och inom de tidsfrister som föreskrivs i rättegångsreglerna.

Det muntliga förfarandet ska bestå i hörande av ombud, rådgivare och advokater samt generaladvokatens förslag till avgörande och i förekommande fall förhör med vittnen och sakkunniga.

Om domstolen anser att målet inte omfattar någon ny rättsfråga kan den, efter att ha hört generaladvokaten, besluta att målet ska avgöras utan yttrande från generaladvokaten.

Artikel 21

Talan ska väckas vid domstolen genom en skriftlig ansökan som är ställd till justitiesekreteraren. Ansökan ska innehålla uppgifter om sökandens namn och hemvist samt den undertecknandes ställning, motpartens eller motparternas namn, tvisteföremålet, yrkanden samt en kort framställning av grunderna för talan.

Ansökan ska i förekommande fall åtföljas av den rättsakt som begärs ogiltigförklarad eller, i fall enligt artikel 265 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, av skriftligt bevis om dagen för den anmodan som avses i nämnda artiklar. Om ansökan inte åtföljs av dessa handlingar, ska justitiesekreteraren anmoda vederbörande att inom skälig tid inge dem; dock får talan inte avvisas på den grund att dessa handlingar inkommit först efter det att tiden för att väcka talan har gått ut.

Artikel 22

I fall som avses i artikel 18 i Euratomfördraget ska talan väckas vid domstolen genom en ansökan som är ställd till justitiesekreteraren. Ansökan ska innehålla uppgifter om sökandens namn och hemvist samt den undertecknandes ställning, en hänvisning till det beslut som överklagas, motparternas namn, tvisteföremålet, yrkandena och en kort framställning av grunderna för talan.

Ansökan ska åtföljas av en bestyrkt kopia av det beslut av skiljedomskommittén som överklagas.

Om domstolen avvisar talan, blir skiljedomskommitténs beslut slutgiltigt.

Om domstolen upphäver skiljedomskommitténs beslut, får saken i förekommande fall på begäran av någon av parterna tas upp på nytt inför skiljedomskommittén. Denna är bunden av domstolens rättsliga bedömning.

Artikel 23

I fall som avses i artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska beslut av en domstol i en medlemsstat att vilandeförklara ett mål och hänskjuta det till domstolen översändas till denna av den berörda nationella domstolen. Beslutet ska sedan av domstolens justitiesekreterare översändas till parterna, medlemsstaterna, Europaparlamentet, rådet, kommissionen och Europeiska centralbanken samt den unionsinstitution, det unionsorgan eller den unionsbyrå som har antagit den akt vars giltighet eller tolkning är omtvistad.

Inom två månader efter detta översändande ska parterna, medlemsstaterna, kommissionen och – om de anser sig ha ett särskilt intresse av de frågor som tas upp i begäran om förhandsavgörande – Europaparlamentet, rådet och Europeiska centralbanken ha rätt att till domstolen inkomma med inlagor eller skriftliga

yttranden. I förekommande fall ska den institution, det organ eller den byrå som har antagit den akt vars giltighet eller tolkning är omtvistad också ha rätt att inkomma med inlagor eller skriftliga yttranden.

I fall som avses i artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska domstolens justitiesekreterare dessutom underrätta de andra stater än medlemsstaterna som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, samt Eftas övervakningsmyndighet enligt det avtalet, om den nationella domstolens beslut, och dessa har rätt att inom två månader efter underrättelsen inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter till domstolen, om något av avtalets tillämpningsområden berörs.

När det i ett avtal, som avser ett bestämt område och som har ingåtts av rådet och en eller flera tredje stater, föreskrivs att de senare ska ha rätt att inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter när en domstol i en medlemsstat har hänskjutit en fråga rörande avtalets tillämpningsområde till domstolen för förhandsavgörande, ska även de berörda tredje staterna underrättas om den nationella domstolens beslut som innehåller en sådan fråga, och de ska inom två månader efter underrättelsen ha rätt att till domstolen inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter.

Inlagor eller skriftliga yttranden som getts in av en berörd enligt denna artikel ska publiceras på Europeiska unionens domstols webbplats inom rimlig tid efter det att målet har avslutats, såvida inte den berörda invänder mot att dess egna skriftliga anföranden publiceras.

Artikel 23a

I rättegångsreglerna får föreskrivas ett förfarande för skyndsam handläggning och, när det gäller mål om förhandsavgörande som rör området med frihet, säkerhet och rättvisa, ett förfarande för brådskande mål.

För dessa förfaranden får föreskrivas en kortare tidsfrist för inlagor eller skriftliga yttranden än den som föreskrivs i artikel 23 och, med avvikelse från artikel 20 fjärde stycket, att generaladvokaten inte ska lämna något förslag till avgörande.

För förfarandet för brådskande mål får en begränsning dessutom föreskrivas av antalet parter och övriga intressenter som enligt artikel 23 har rätt att inkomma med inlagor och skriftliga yttranden, och i ytterst brådskande fall att den skriftliga delen av förfarandet ska utelämnas.

Artikel 24

Domstolen får begära att en part inkommer med alla de dokument och upplysningar som domstolen anser önskvärda. Om parten vägrar ska domstolen ta detta till protokollet.

Domstolen får även begära att medlemsstater och institutioner, organ eller byråer som inte är parter i målet ska lämna alla upplysningar som domstolen anser behövs för handläggningen.

Artikel 25

Domstolen får när som helst efter eget val anförtro sakkunniguppdrag åt enskilda personer, organ, myndigheter, kommittéer eller organisationer.

Artikel 26

Vittnen får höras i enlighet med rättegångsreglerna.

Artikel 27

Domstolen ska gentemot tredskande vittnen ha de befogenheter som i allmänhet tillkommer domstolar och får i enlighet med rättegångsreglerna döma till böter.

Artikel 28

Vittnen och sakkunniga får höras under ed enligt det formulär som fastställts i rättegångsreglerna eller på det sätt som lagstiftningen i vittnets eller den sakkunniges hemland föreskriver.

Artikel 29

Domstolen får förordna att ett vittne eller en sakkunnig ska höras av den behöriga rättsliga myndigheten på hans bostadsort.

Detta förordnande ska tillställas den behöriga rättsliga myndigheten för åtgärd i enlighet med föreskrifter som fastställts i rättegångsreglerna. De handlingar som utfärdats med anledning av begäran om förhör ska överlämnas till domstolen enligt samma regler.

Domstolen ska stå för kostnaderna med förbehåll för att de i förekommande fall påläggs parterna.

Artikel 30

En medlemsstat ska behandla mened eller ovarsam utsaga som ett vittne eller en sakkunnig gjort sig skyldig till, som om motsvarande brott begåtts inför nationell domstol i tvistemål. På anmodan av domstolen ska den berörda medlemsstaten väcka åtal mot gärningsmannen vid behörig nationell domstol.

Artikel 31

Domstolens förhandlingar ska vara offentliga om inte domstolen, när synnerliga skäl föreligger, på eget initiativ eller på begäran av parterna, bestämmer något annat.

Artikel 32

Domstolen får under förhandlingarna höra sakkunniga och vittnen samt parterna själva. De sistnämnda får dock föra sin talan muntligt endast genom ombud.

Artikel 33

Protokoll ska föras vid varje förhandling och undertecknas av ordföranden och justitiesekreteraren.

Artikel 34

Turordningslista för förhandlingarna ska fastställas av ordföranden.

Artikel 35

Domstolens överläggningar ska vara och förbli hemliga.

Artikel 36

Domar ska ange skälen för domsluten. De ska uppta namnen på de domare som deltog i överläggningarna.

Artikel 37

Domar ska undertecknas av ordföranden och justitiesekreteraren. De ska avkunnas vid offentligt sammanträde.

Artikel 38

Domstolen ska besluta i fråga om rättegångskostnader.

Artikel 39

Genom ett förenklat förfarande, som vid behov får avvika från enskilda föreskrifter i denna stadga och som ska fastställas i rättegångsreglerna, får domstolens ordförande besluta i fråga om framställning om uppskov enligt artikel 278 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 157 i Euratomfördraget, om tillämpning av interimistiska åtgärder enligt artikel 279 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller om uppskov med verkställighet enligt artikel 299 fjärde stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller artikel 164 tredje stycket i Euratomfördraget.

De befogenheter som avses i första stycket får, i enlighet med rättegångsreglerna, utövas av domstolens vice ordförande.

Om ordföranden och vice ordföranden är förhindrade att tjänstgöra ska en annan domare ersätta dem i enlighet med rättegångsreglerna.

Avgöranden av ordföranden eller den domare som ersätter honom ska endast vara interimistiska och på intet sätt föregripa domstolens beslut i huvudsaken.

Artikel 40

Medlemsstaterna och unionens institutioner får intervensera i tvister inför domstolen.

Samma rätt ska gälla för unionens organ och byråer och varje annan person om de kan motivera att de har ett intresse av utgången av den tvist som underställts domstolen. Fysiska eller juridiska personer får inte intervensera i mål mellan medlemsstater, mellan unionens institutioner eller mellan medlemsstater och unionens institutioner.

Utan att det påverkar tillämpningen av andra stycket får de andra stater än medlemsstaterna som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt Eftas övervakningsmyndighet enligt det avtalet intervenera i tvister inför domstolen om något av avtalets tillämpningsområden berörs.

Genom yrkanden i interventionsansökan får endast en av parternas yrkanden biträdas.

Artikel 41

Om en rätteligen instämd part inte inkommer med skriftligt svaromål, ska tredskodom meddelas mot honom. Talan mot domen får föras inom en månad efter delgivning. Sådan talan ska inte medföra uppskov med verkställigheten av tredskodomen om inte domstolen beslutar något annat.

Artikel 42

Medlemsstaterna, unionens institutioner, organ eller byråer och varje annan fysisk eller juridisk person får i de fall och på de villkor som ska anges i rättegångsreglerna i egenskap av tredje man föra talan mot en dom som meddelats utan att de blivit hörda, om domen berör deras rätt.

Artikel 43

I händelse av tveksamhet rörande innebörden och räckvidden av en dom, ska det ankomma på domstolen att klargöra dess rätta innebörd på begäran av en part eller en av unionens institutioner som har ett berättigat intresse därav.

Artikel 44

Framställning hos domstolen om ändring av en dom får endast grundas på upptäckten av en omständighet som kan utöva ett avgörande inflytande på målets utgång och som när domen meddelades var okänd för domstolen och för den som begär ändring.

Ändringsförfarandet ska inledas med ett beslut av domstolen i vilket uttryckligen konstateras att förekomsten av den nya omständigheten är av sådan art att det finns anledning till ändring och att framställningen av denna anledning kan tas upp till prövning.

Framställning om ändring får inte göras senare än tio år från den dag domen gavs.

Artikel 45

Tidsfrister med hänsyn till avstånd ska fastställas i rättegångsreglerna.

Försutten tid ska inte medföra rättsförlust, om vederbörande styrker förekomsten av oförutsebara omständigheter eller force majeure.

Artikel 46

Talan mot unionen om ansvar i utomobligatoriska rättsförhållanden ska preskriberas fem år efter den händelse som föranleder ansvarstalan. Preskription ska avbrytas genom att talan väcks vid domstolen eller genom att den skadelidande dessförinnan gör framställning hos en av unionens behöriga institutioner. I sistnämnda fall ska talan

väckas inom den frist av två månader som anges i artikel 263 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt; bestämmelserna i artikel 265 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska tillämpas i förekommande fall.

Denna artikel ska även tillämpas på talan mot Europeiska centralbanken om ansvar i utomobligatoriska rättsförhållanden.

AVDELNING IV

TRIBUNALEN

Artikel 47

Artiklarna 9 första stycket, 9a, 14, 15, 17 första, andra, fjärde och femte styckena och 18 ska tillämpas på tribunalen och dess ledamöter.

Artikel 3 fjärde stycket och artiklarna 10, 11 och 14 ska också tillämpas på tribunalens justitiesekreterare.

Artikel 48

Tribunalen ska ha

- a) 40 domare från och med den 25 december 2015,
- b) 47 domare från och med den 1 september 2016,
- c) två domare per medlemsstat från och med den 1 september 2019.

Artikel 49

Tribunalens ledamöter kan kallas att tjänstgöra som generaladvokat.

För att biträda tribunalen då denna fullgör sin uppgift ska generaladvokaten fullständigt opartiskt och oavhängigt vid offentliga domstolssessioner lägga fram motiverade yttranden i vissa mål som handläggs vid tribunalen.

Kriterierna för att välja ut sådana mål liksom förfarandet vid tillsättning av generaladvokater ska fastställas i tribunalens rättegångsregler.

En ledamot av tribunalen som kallas att tjänstgöra som generaladvokat i ett mål får inte delta i målets avgörande.

Artikel 49a

Tribunalen ska biträddas av en eller flera generaladvokater när den handlägger en begäran om förhandsavgörande som överlämnats till den i enlighet med artikel 50b.

Tribunalens domare ska bland sig, i enlighet med tribunalens rättegångsregler, välja de domare som ska tjänstgöra som generaladvokater. Under den period då dessa domare tjänstgör som generaladvokater ska de inte tjänstgöra som domare i mål om förhandsavgörande.

För varje begäran om förhandsavgörande ska generaladvokaten väljas bland domare som valts ut för detta uppdrag och som tillhör en annan avdelning än den som blivit tilldelad begäran i fråga.

De domare som väljs ut för att utföra det uppdrag som avses i andra stycket ska väljas för en period av tre år. De kan återväljas en gång.

Artikel 50

Tribunalen ska sammanträda i avdelningar med tre eller fem domare. Domarna ska bland sig välja avdelningarnas ordförande. Ordförandena på avdelningar med fem domare ska väljas för en tid av tre år. De kan återväljas en gång.

Tribunalen får även sammanträda i en stor avdelning, och i en mellanstor avdelning som storleksmässigt ligger mellan avdelningarna med fem domare och stora avdelningen, eller avgöra mål med ensamdomare.

Rättegångsreglerna ska reglera avdelningarnas sammansättning och i vilka fall och på vilka villkor tribunalen ska sammanträda i sina olika dömande sammansättningar.

När en fråga anhängiggörs vid tribunalen enligt artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska den sammanträda i en mellanstor avdelning, om en medlemsstat eller en unionsinstitution som deltar i förfarandet begär det.

Artikel 50a

1. Tribunalen ska i första instans utöva den behörighet att avgöra tvister mellan unionen och dess anställda, inbegripet tvister mellan å ena sidan alla institutioner, organ eller byråer och å andra sidan deras personal, som tilldelats Europeiska unionens domstol genom artikel 270 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

2. Tribunalen får i varje skede av förfarandet, även omedelbart efter ingivandet av ansökan, undersöka möjligheterna till förlikning och sträva efter att underlätta förlikning.

Artikel 50b

Tribunalen ska vara behörig att pröva och avgöra begäranden om förhandsavgörande enligt artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som uteslutande avser ett eller flera av följande särskilda områden:

- a) Det gemensamma systemet för mervärdesskatt.
- b) Punktskatter.
- c) Tullkodexen.
- d) Tullklassificering av varor i Kombinerade nomenklaturen.
- e) Kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning eller försenade eller inställda transporttjänster.

f) Systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser.

Utan hinder av första stycket ska domstolen behålla sin behörighet att pröva och avgöra begäranden om förhandsavgörande som ger upphov till självständiga frågor om tolkningen av primärrätten, folkrätten, unionsrättens allmänna principer eller Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Varje begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska ges in till domstolen. Domstolen ska överlämna en begäran om förhandsavgörande till tribunalen om den efter en prövning, som ska ske så snabbt som möjligt och i enlighet med vad som närmare anges i rättegångsreglerna, finner att begäran uteslutande avser ett eller flera av de särskilda områden som avses i första stycket i den här artikeln.

De begäranden om förhandsavgörande som tribunalen prövar och avgör enligt artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska tilldelas avdelningar som utsetts för detta ändamål i enlighet med de närmare bestämmelser som anges i tribunalens rättegångsregler.

Artikel 51

Med avvikelse från regeln i artikel 256.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska domstolen ha exklusiv behörighet att pröva

a) talan, enligt artiklarna 263 och 265 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, vilken väcks av en medlemsstat

i) mot en lagstiftningsakt, en akt som antagits av Europaparlamentet, av Europeiska rådet eller av rådet, eller mot en eller flera av dessa institutioners underlåtenhet att vidta åtgärder, med undantag av

- beslut som rådet har fattat med stöd av artikel 108.2 tredje stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- akter som rådet har antagit enligt en rådsförordning som rör handelspolitiska skyddsåtgärder i den mening som avses i artikel 207 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- akter antagna av rådet genom vilka detta utövar genomförandebefogenheter i enlighet med artikel 291.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

ii) mot en akt antagen av kommissionen eller mot kommissionens underlåtenhet att fatta beslut enligt artikel 331.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

b) talan, enligt artiklarna 263 och 265 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, som väcks av en unionsinstitution mot en lagstiftningsakt, en akt som antagits av Europaparlamentet, av Europeiska rådet, av rådet, av kommissionen eller av Europeiska centralbanken, eller mot en eller flera av dessa institutioners underlåtenhet att vidta åtgärder,

c) talan, enligt artikel 263 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, som väcks av en medlemsstat mot en akt som antagits av kommissionen och som rör

medlemsstatens underlåtenhet att följa en dom som domstolen har meddelat enligt artikel 260.2 andra stycket eller 260.3 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 52

Domstolens ordförande och tribunalens ordförande ska gemensamt bestämma under vilka villkor tjänstemän och andra anställda vid domstolen ska tjänstgöra vid tribunalen så att den kan fungera. Vissa tjänstemän och andra anställda ska ansvara inför tribunalens justitiesekreterare under överinseende av tribunalens ordförande.

Artikel 53

Avdelning III ska tillämpas på förfarandet vid tribunalen.

Vid behov ska förfarandet vid tribunalen preciseras och kompletteras genom tribunalens rättegångsregler. Rättegångsreglerna får avvika från artikel 40 fjärde stycket och artikel 41 för att ta hänsyn till de särskilda förhållandena i de tvister som rör immateriella rättigheter.

Utan hinder av artikel 20 fjärde stycket får generaladvokaten framlägga sina motiverade yttranden skriftligen.

Artikel 54

Om en ansökan eller någon annan rättegångsinlägga som är ställd till tribunalen av misstag ges in till domstolens justitiesekreterare ska denne omedelbart skicka handlingen till tribunalens justitiesekreterare; likaså ska tribunalens justitiesekreterare, om en ansökan eller någon annan rättegångsinlägga som är ställd till domstolen av misstag ges in till honom, omedelbart skicka den till domstolens justitiesekreterare.

Om tribunalen finner att den inte har behörighet att pröva och avgöra ett mål eller en begäran om förhandsavgörande som omfattas av domstolens behörighet ska den hänskjuta målet eller begäran till domstolen. Likaså ska domstolen, om den finner att ett mål eller en begäran om förhandsavgörande omfattas av tribunalens behörighet, hänskjuta målet eller begäran om förhandsavgörande till tribunalen, varefter denna inte kan förklara sig obehörig.

Om domstolen och tribunalen behandlar mål som avser samma sak eller samma tolkningsfrågor eller angår giltigheten av samma rättsakt, kan tribunalen efter att ha hört parterna skjuta upp handläggningen fram till dess att domstolen har dömt i målet, eller, om det gäller talan som väcks i enlighet med artikel 263 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, förklara sig obehörig så att domstolen får avgöra sådan talan. Under samma omständigheter kan domstolen också besluta att skjuta upp sin handläggning; i så fall ska handläggningen vid tribunalen fortsätta.

Om en medlemsstat och en unionsinstitution bestrider samma rättsakt, ska tribunalen förklara sig obehörig så att domstolen får avgöra sådan talan.

Artikel 55

Justitiesekreteraren ska meddela alla parter, samt alla medlemsstater och unionens institutioner, även om dessa inte intervenerat i tvisten inför tribunalen, om tribunalens slutliga avgöranden liksom om avgöranden som endast delvis avgör frågan om saken

eller som avgör en rättegångsfråga om bristande behörighet eller något annat processhinder.

Artikel 56

Tribunalens slutliga avgöranden samt avgöranden av tribunalen som endast delvis avgör sakfrågan eller som avgör en rättegångsfråga om bristande behörighet eller något annat processhinder får överklagas till domstolen inom två månader efter delgivningen av det avgörande som överklagas.

Varje part som helt eller delvis inte har vunnit bifall till sin talan har rätt att överklaga. Andra intervenienter än medlemsstaterna och unionens institutioner får emellertid endast överklaga om tribunalens beslut påverkar dem direkt.

Med undantag av mål som rör tvister mellan unionen och dess anställda får även medlemsstater och unionsinstitutioner som inte intervenerat i tvisten inför tribunalen överklaga. Dessa medlemsstater och unionsinstitutioner ska i sådana fall ha samma ställning som de medlemsstater och unionsinstitutioner som intervenerat i första instans.

Artikel 57

En person som av tribunalen fått avslag på sin interventionsansökan kan överklaga till domstolen inom två veckor efter delgivning av avslagsbeslutet.

Beslut av tribunalen enligt artikel 278 eller 279 eller artikel 299 fjärde stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller enligt artikel 157 eller artikel 164 tredje stycket i Euratomfördraget får överklagas till domstolen av parterna i målet inom två månader efter delgivning av beslutet.

Ett överklagande enligt första och andra styckena ska prövas och avgöras enligt förfarandet i artikel 39.

Artikel 58

Ett överklagande till domstolen ska vara begränsat till rättsfrågor. Det kan endast grundas på bristande behörighet hos tribunalen, på rättegångsfel som kränker den överklagandes intressen eller på att tribunalen har åsidosatt unionsrätten.

Ett överklagande får inte avse endast rättegångskostnadernas storlek och fördelning.

Artikel 58a

För att domstolen ska pröva ett överklagande av ett avgörande av tribunalen som avser ett beslut av en oberoende överklagandenämnd vid något av följande unionsorgan eller någon av följande unionsbyråer krävs att domstolen först meddelar prövningstillstånd:

- a) Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet.
- b) Gemenskapens växtsortsmyndighet.
- c) Europeiska kemikaliemyndigheten.

- d) Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet.
- e) Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter.
- f) Gemensamma resolutionsnämnden.
- g) Europeiska bankmyndigheten.
- h) Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.
- i) Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten.
- j) Europeiska unionens järnvägsbyrå.

Det förfarande som avses i första stycket ska även tillämpas på överklaganden av

- a) tribunalens avgöranden som avser ett beslut av en oberoende överklagandenämnd, som inrättats efter den 1 maj 2019 vid något annat unionsorgan eller någon annan unionsbyrå, till vilken ett beslut måste ha överklagats innan talan kan väckas vid tribunalen,
- b) tribunalens avgöranden som avser fullgörandet av ett avtal som innehåller en skiljedomsklausul i den mening som avses i artikel 272 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Prövningstillstånd ska meddelas, helt eller delvis, i enlighet med de närmare bestämmelser som anges i rättegångsreglerna, om överklagandet ger upphov till en fråga som är av vikt för unionsrättens enhetlighet, konsekvens eller utveckling.

Beslut att meddela eller neka prövningstillstånd ska motiveras och publiceras.

Artikel 59

Vid överklagande av ett beslut av tribunalen ska förfarandet vid domstolen bestå av en skriftlig och en muntlig del. I enlighet med villkoren i rättegångsreglerna kan domstolen efter att ha hört generaladvokaten och parterna avgöra målet utan muntligt förfarande.

Artikel 60

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 278 och 279 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller artikel 157 i Euratomfördraget ska ett överklagande inte hindra verkställighet.

Med avvikelse från artikel 280 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska ett avgörande av tribunalen varigenom ett allmängiltigt beslut förklaras ogiltigt gälla först efter utgången av den tid som anges i artikel 56 första stycket i denna stadga eller, om ett överklagande har skett inom den tiden, efter det att överklagandet har avslagits. En part kan dock enligt artiklarna 278 och 279 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller artikel 157 i Euratomfördraget föra talan vid domstolen med yrkande om uppskov med verkställigheten av det beslut som har förklarats ogiltigt eller med yrkande om någon annan interimistisk åtgärd.

Artikel 61

Om överklagandet är välgrundat ska domstolen upphäva tribunalens avgörande. Domstolen kan själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande, eller återförvisa målet till tribunalen för avgörande.

Om ett mål återförvisas till tribunalen är denna bunden av domstolens beslut i rättsfrågor.

Om en medlemsstat eller en av unionens institutioner som inte intervenerat i tvisten inför tribunalen har överklagat och överklagandet är välgrundat kan domstolen, om den anser det nödvändigt, ange vilka verkningar av tribunalens upphävda avgörande som ska betraktas som bestående för parterna i målet.

Artikel 62

I fall som avses i artikel 256.2 och 256.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt kan förste generaladvokaten föreslå att domstolen omprövar tribunalens avgörande om han anser att det föreligger en allvarlig risk för att enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten undergrävs.

Förslaget ska läggas fram inom en månad efter det att tribunalen har meddelat sitt avgörande. Domstolen ska inom en månad efter det att förslaget har lagts fram av förste generaladvokaten besluta om avgörandet ska omprövas eller inte.

Artikel 62a

Domstolen ska pröva de frågor som omprövningen avser enligt ett brådskande förfarande på grundval av de handlingar som överlämnats av tribunalen.

Parter och övriga som avses i artikel 23 i denna stadga samt, i de fall som avses i artikel 256.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, parterna i målet vid tribunalen har rätt att inom en för detta ändamål fastställd frist inge inlagor eller skriftliga yttranden till domstolen rörande de frågor som omprövningen avser.

Domstolen kan besluta att inleda det muntliga förfarandet innan den prövar målet.

Artikel 62b

I de fall som avses i artikel 256.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 278 och 279 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ett förslag om omprövning och ett beslut att inleda omprövningsförfarandet inte hindra verkställighet. Om domstolen finner att tribunalens avgörande innebär att enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten undergrävs, ska den återförvisa målet till tribunalen, som är bunden av de bedömningar avseende rättsfrågor som domstolen har gjort. Domstolen får ange de verkningar av tribunalens avgörande som ska anses ha vunnit rättskraft i förhållande till parterna i målet. Om utgången i målet, mot bakgrund av resultatet av omprövningen, framgår av de faktiska omständigheter som tribunalens avgörande grundar sig på, ska domstolen emellertid avgöra målet slutligt.

I de fall som avses i artikel 256.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska, i avsaknad av ett förslag om omprövning eller ett beslut om inledande av omprövningsförfarande, tribunalens svar på de frågor som den förelagts få verkan vid utgången av de tidsfrister som föreskrivs i artikel 62 andra stycket. Om ett

omprövningsförfarande inleds, ska det svar eller de svar som omprövningsförfarandet avser få verkan vid slutet av förfarandet, såvida inte domstolen beslutar annat. Om domstolen finner att tribunalens avgörande innebär att enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten undergrävs, ska domstolens svar på de frågor som omprövningen avser ersätta tribunalens svar.

AVDELNING IVa

SPECIALDOMSTOLAR

Artikel 62c

Bestämmelserna om behörighet, sammansättning, organisation och förfarande för specialdomstolar som upprättas med stöd av artikel 257 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt återfinns i en bilaga till denna stadga.

AVDELNING V

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 62d

Innan domstolen eller kommissionen lägger fram en begäran om eller ett förslag till ändring av denna stadga ska de hålla omfattande samråd.

Artikel 63

Domstolens och tribunalens rättegångsregler ska innehålla alla bestämmelser som är nödvändiga för att tillämpa och vid behov komplettera denna stadga.

Artikel 64

Reglerna om språkanvändningen vid Europeiska unionens domstol ska fastställas i en förordning som antas av rådet med enhällighet. Denna förordning ska antas, antingen på begäran av domstolen och efter det att kommissionen och Europaparlamentet har hörts eller på förslag av kommissionen och efter det att domstolen och Europaparlamentet har hörts.

Till dess att dessa regler har antagits ska bestämmelserna om språkanvändning i domstolens rättegångsregler och tribunalens rättegångsregler fortsätta att gälla. Med avvikelse från artiklarna 253 och 254 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt krävs rådets enhälliga godkännande för att dessa bestämmelser ska kunna ändras eller upphävas.